

TAHARIRI

Makala hizi za juzuu la 19 toleo la pili zinahusu mada mbalimbali kuhusiana na lugha na fasihi ya Kiswahili na lugha za Kiafrika. Makala ya Mkomwa inazungumzia uhusiano baina ya silika na utendaji wa wahusika wakuu wa fasihi ya watoto kwa kurejelea riwaya ya *Ngoma ya Mianzi* (Mulokozi, 1991/2018). Mwandishi analizungumzia suala hili kwa kuongozwa na Nadharia ya Saikochanganuzi. Makala nyingine ni ya Mtega inayofafanua ufasihi uliopo katika matambiko ya Wapangwa kwa kuzingatia misingi ya fasihi. Makala inachambua vipengele kadhaa vya kifasihi vinavyojitokeza katika matambiko ili kudhihirisha ufasihi wake. Usimulizi katika tamthilia umezungumziwa kupitia makala ya Okwena. Mwandishi anatumia mihimili ya Nadharia ya Fomula ya Kisimulizi ya Propp (1968) na Olrik (1992) kubainisha fomula na mitindo ya fasihi simulizi katika tamthilia ya *Jogoo Kijijini* (1976). Mwakibete kwa upande wake anazungumzia dhamira za nyimbo za wasanii wa bongo flewa nchini Tanzania kuhusu urembo wa mwanamke. Mwandishi anachunguza namna nyimbo za wasanii hao zinavyokosoa baadhi ya mitazamo ya Kimagharibi kuhusu urembo huo.

Ngesu na Mrikaria wanachunguza tafsiri kama nyenzo ya ufundishaji wa lugha ya kigeni nchini Uganda. Makala inaonesha kwamba ingawa tafsiri hupingwa na baadhi ya wataalamu katika ufundishaji wa lugha ya kigeni, tafsiri ya kimawasiliano hufaa sana katika ufundishaji wa Kiswahili katika shule za sekondari. Nao Bichwa na Mwendamseke wanachunguza mchango wa utabia katika kufundishia lugha ya kigeni. Ili kufafanua ufaafu wake waandishi wameongelea mbinu na vielelezo kadhaa vya nadharia hii katika ujifunzaji lugha. Kwa upande wao Kitundu na Malangwa wanachunguza ruwaza ya utatu wa sinonimu za asili na za mkopo katika Kiswahili. Matokeo yanaonesha kuwa lugha ya Kiswahili ina ruwaza ya utatu ambayo inahusisha maneno kutoka lugha tatu tofauti. Ndumiwe katika makala yake anafafanua athari za irabundefu kwenye maana na uainishaji wa maneno yenye jozi pambanuzi finyu katika lugha ya Kiswahili. Kwa kutumia data kutoka *Kamusi ya Kiswahili Sanifu* (2013) athari mbalimbali zinabainika.

Makala ya Majariwa inatoa maelezo ya kifonolojia kuhusu upokeaji na ukubalifu wa vitamkwa ghairi katika fonolojia ya Kiswahili kutoka Kiarabu na Kiingereza. Vitamkwa kadhaa vinatumika katika kulieleza suala hili. Kwa upande wake Stephano anachunguza utoaji wa majina ya mifugo katika jamii na lugha ya Gĩrĩmi (Kinyaturu), hususani katika lahaja ya Gĩrĩwana, mkoani Singida nchini Tanzania. Lengo ni kubaini vigezo vinavyotumika kutoa majina kwa mifugo katika jamii hiyo pamoja na mofolojia na semantiki ya majina hayo. Vigezo kadhaa vimejadiliwa kwa kuhusianisha na mofolojia na semantiki ya majina hayo. Makala ya Msuya imelenga kubaini vigezo vya utoaji wa majina na maana za majina miongoni mwa jamiilugha ya wazungumzaji wa Chasu kwa kuzingatia jinsia na athari za kigeni hususani dini. Utafiti umehusisha koo mbalimbali za jamii hiyo.

Wahariri, Disemba 2021